

ARTS

Jordi Roca Gravats, estampes, impressions

Ricard Calvo Duran

El propassat catorze de gener, l'Acadèmia de Belles Arts de Sabadell inaugurarà la mostra d'una selecció de seixanta-cinc dels cent gravats que l'artista, al seu dia, donà a aquesta Fundació amb el compromís ferm d'anar engruixint la donació amb l'aportació d'exemplars de tot allò de nou que vagi realitzant en el camp de l'obra gràfica; compromís, per cert, que ja ha començat a complir. L'exposició abastava més de trenta anys de pràctica de l'estampació a més de possibilitar al visitant un recorregut per les diferents tècniques, des de les clàssiques de tallar, rascar i buidar—xilografia, punta seca, calcografia— fins els procediments foto-mecànics i la utilització de les noves tecnologies.

Una prova més, i abundant, de la proverbial generositat de Jordi Roca envers la ciutat, el país, les seves institucions, associacions, els seus notables i cadascun de nosaltres i una prova, també, del seu tarannà coral, creatiu, industriós, de treballador incansable i d'amant de la feina ben feta. La seva generositat, però, s'adreça molt especialment al món de l'art i al col·lectiu dels artistes plàstics, al qual ha regalat més d'un escrit ja sigui en forma de manifest o a tall de reflexió ètica o pedagògica i, sobretot, ha obert —enmig del marasme— una dreuera cap el futur en crear un "isme" i mostrar-lo aquí i a Europa a mans plenes: el Sofrosyne. Deixeu-me fer una il·lustració "en passat": Sofrosyne és un mot grec que vol dir harmonia i que va servir de títol al catàleg de l'exposició que Jordi Roca féu a aquestes mateixes sales de l'Acadèmia l'any 1999, presentant la seva producció més innovadora.

El Jordi, doncs, és un home generós i transparent i un artista que no es guarda cap secret ni cap trampa a la màniga. I, en la mesura que jo mateix he col·laborat amb ell en diferents projectes i aspectes del quefer artístic, en puc donar fe.

Ja sigui en la pintura de cavallet, en el mural, en les tècniques de gravat, àdhuc en treballs de disseny gràfic, publicitat o bé imatge corporativa, l'obra de Jordi Roca té una base ferma com el seu cognom. Una base de pedra picada que li permet anar pel món tan segur i tan després: el dibuix, que vertebrava, estructura i articula els seus treballs.

Segons Vesari, el dibuix és el pare de les arts considerades majors, això és la pintura, l'escultura i l'arquitectura. Haureu, però, sentit dir a determinats personatges pintorescos que viuen de pontificar, i a voltes desbarrar, sobre les coses de l'art que si la línia no existeix, que si tot és mòbil, vague o imprecís... Un entremig dels que neguen i els que defensen la utilització de la línia seria, per exemple, la manera de dibuixar de Giacometti, amb els seus contorns nebulosos construïts, per dir-ho així, amb línies "que busquen la línia": traços curts, febrils, texturats, esfumats... Dit d'una altra manera: allò que Leonardo predicava per a la pintura, però no practicava en el dibuix.

En Jordi, en canvi, pertany a la mena dels castissos, d'aquells que entenen la línia com una sentència i el dibuix com una acta notarial: el traç llarg, segur, seguit, radical... La línia pura, i dura, amb tot el risc i el compromís que la seva utilització pugui portar implícits.

El traç, en fi, dels clàssic Holbein i Ingres però també, més ençà, de Cocteau, de Benjamin Palencia, del gran Picasso...

Una particularitat de l'obra de Jordi Roca és la utilització sovintejada d'un vocabulari de símbols: l'estel, el cub, el colom, la mà, el zodíac, el portal..., que constitueixen el seu codi, el seu llenguatge icònic. Llenguatge que, un cop establert, li ha permès de vehicular les idees i els missatges que ens transmet, el seu món propi.

El traç, la tècnica—que en té moltíssima— no són doncs allò més important de la seva obra: L'art pot ensenyar-se; no es pot, en canvi, ensenyar a ser artista. L'artista és aquell que crea mons i es planteja problemes transcendentals. Jordi Roca; vet ací un artista.